

פרוטוקול מס' 52
מישיבת ועדת הנספים
שהתקיימה ביום ד', כ"ב אדר תשי"ב,
19.3.52, בשעה 9.00

משתתפים:

י. גורי - היו"ר
ח. אליאב
י. אפרתי
י. בדר
א. מ. גניחובסקי
ש. דיין
א. הרצפלד
ז. סוזאייב
י. פורדר
א. ציזלינג
מ. קלמר
ר. שרי
י. דוקח
ק. לוז

נעדרים:

מ. סנה
א. אלישר

מוזמנים:

מר זנגי - החשב הכללי
ד"ר ברגמן - נציג מס-הכנסה
מר גוברין - משרד המסחר והתעשייה
מר ספיבק - משרד האוצר
מר בזק - מזכיר

סדר-היום:

א. הדיון בתקציב לשנת 1952/53 (קריאה ראשונה);
ב. דו"ח בענין העלאת מחירי החשמל

היו"ר י. גורי:

אני פותח את הישיבה.

לפני שאנו נכנסים לסדר-היום, ברצוני לקרוא מכתב שקיבלתי מארגוני הנשים. אם מר זנגי יראה צורך - יתן הסבר.
"כפי שידוע לכב' מקיימות ארגוני הנשים רשת אגפה של מוסדות חינוכיים-סוציאליים לילדים עד גיל בית הספר. החלק

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
19.3.52

היו"ר י. גורני:

הגיוול של הילדים האלה במוסדות נשלחים על ידי הלשכה הסוציאלית, **אצא** שהיא אחראית לתשלום בשבילם. אולם לצערנו הלשכות הסוציאליות לא מטלאות את התחייבויותיהן ומפגרות בתשלומיהן חדשים רבים.

עוד יותר גרוע מצב מוסדות הילדים במעברות שתקציבם בנוי על השתתפות כספית מצד משרד הסעד, על תשלומי הורים או במקומם הלשכה הסוציאלית ועל תקציב ארגוני הנשים. גם במעברות מפגרים משרד הסעד והלשכות הסוציאליות בתשלומיהם, והדברים הגיעו לידי כך שמוסדות רבים עוד לא קיבלו את התשלומים המגיעים להם מאז חודש אוקטובר 1951. בהתחשב עם פיגור זה ולעומתו יוקר החיים ההולך ומאמיר וההכרח לשלם לעובדים את משכורתם במועד - נשקפת סכנה שלא נוכל לקיים עוד את מוסדות הילדים.

על כן אנו פונות אל כב' ומבקשות להיכנס לעני הקורה בנידון זה ולעשות כמיטב יכולתו על מנת שהכספים שמשרד הסעד התחייב עליהם יגיעו בזמן. על אף מלחמת הקיום הקשה שמוסדות הילדים נתונים בה/ - הננו משוכנעות בהכרח למנוע את סגירתם, העלולה להמיט אסון על משפחות רבות.

בכבוד רב,

בשם ארגוני הנשים:
מועצת הפועלות;
ויצו בישראל;
ארגון הפועלות של הפועל המזרחי;
הסתדרות נשים צעירות כלליות.

מר זנגני:

מה שיש לתקציב - אנו משלמים. אולם אני מתאר לי שהסדר בין ארגוני הנשים הוא כזה שקודם הם עושים את העבודה ואחר-כך מגישים חשבון למשרד הסעד, מבלי להתחשב בתקציבים - וכמובן לא תמיד אפשר לשלם בעד זה את החשבון במלואו.

י. רומח:

אני יודע שמשרד הסעד נתן התחייבויות ואין הוא מטלא אותן. יש מספר ניכר של לשכות סוציאליות במעברות שנסגרו משום כך, ביניהן מוסד של ישישים מעולי רומניה, בבאר-יעקב. הישישים גוועים ממש ברעב, ואין כספים להחזקתם.

היו"ר י. גורני:

קיבלתי מכתב חתום על ידי דוד זכאי, יו"ר ועדת עורכי העיתונים, בזו הלשון:

"הרשני נא למסור על ידך את ברכתנו לוועדת הכספים על יחסה ושקול לבעיית אספקת הנייר לעתונות היומית. החלטת הוועדה שלפיה תנהג הממשלה מעודדת אותנו בימים הקשים האלה העוברים על העתונות בארץ."

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
19.3.52

ד. רוקח:
ברצוני רק להזכיר שיש מכתב אצאמהאוצר המבקש למסור לידיעת ועדת הכספים את החלטת שר האוצר לאפשר לעיריית תל-אביב לפתוח בנק לחסכון. זה לא יגזול זמן רב, זה רק ענין של תקנה, רק להביא זאת לידיעתה של ועדת הכספים.

הינ"ר יא גורי:
אקרא את המכתבים בענין זה. ד"ר ברגמן כותב:

" בוודאי ידועה לך הצעתו של ראש עיריית תל-אביב מר י. רוקח להקים קופה עירונית אצא לחסכון.

שר האוצר מוכן להמליץ א בעקרון ההצעה; בקשני (אם זה אפשרי, בהתחשב עם הלחץ הגדול של עבודה בוועדת הכספים) להביא את הענין לידיעתה של ועדת הכספים; בתנאי שלא יהיה צורך בדיון מקיף.

מצורפים בזה: א) דו"ח קצר של הוועדה, ששר האוצר הקים לבדיקת ההצעה; ב) הצעת חוק בנידון, שהוכנה על ידי עיריית תל-אביב.

בכבוד רב,

(-) ד"ר א. ברגמן
המסונה על הכנסות המדינה.

ד"ר ברגמן:
הכוונה היתה לאפשר לכל איש שיש לו כסף להכניס אותו בלי קשיים. ברור שאם יעודדו השקעות אלה זה יעזור לדיפלציה. בכל העולם עזרו העיריות בענין זה, ועיריית תל-אביב עומדת לעשות אצלנו את הנסיון הראשון. אפשר לעשות זאת בלי להקים מנגנון מיוחד. תהיה זאת קופת חסכון עירונית בערבות העיריות, רוצים לאשר את הדבר לפני שיבוא חוק מפורט, בכדי שכאשר יבוא החוק לא יהיה דיון בפרינציפ. הכסף יהיה תחת ערבות מלאה ובלתי מותנית של העיריה. הכסף יושקע בהתאם להוראות שיתן שר האוצר. לעת עתה ^{ההחלטות} יהיה ^{החלטות} או בסזומנים אצל הבנק הלאומי או בשטרי חוב של הממשלה. זה יקל בהרבה על המימון של העבודות העירוניות הנעשות כעת מכספי תקציב הפיתוח.

הינ"ר יא גורי:
אקרא את סיכום הוועדה שנתמנתה לענין זה על ידי שר האוצר:

" אל שר האוצר; מאת: הוועדה להקמת

מוסד עירוני לחסכונות ופקדונות.

1. הוועדה שמינית במכתבן מיום 8.10.51 מס. 10/40/118-46171 (הסורכת מה'ה מר ארגוב - עיריית תל-אביב יפו, ד"ר א. ברגמן - משרד האוצר, מר קופרמן - משרד הפנים) הגיעה לחוות דעת האחידה כדלקמן:

- (א) מוסד עירוני לחסכונות ופקדונות יהיה בו משום עידוד של החסכון העממי וראוי להכרה מצד הממשלה.
- (ב) עסקי המוסד העירוני צריכים להיות מבוססים על ערבות (מלאה ובלתי מותנית) של העיריה בעד כל הפקדונות.
- (ג) עיריית תל-אביב יפו לא תוכל לקבל על עצמה (לפי החוקה הנוכחית) את הערבות. יש, אפוא, צורך בתחוקה מיוחדת.
- (ד) הוועדה דנה בשתי אפשרויות של חוקה:

א.כ.

וינת ועדת הכספים
19.3.!

אני רוצה לשאול: מה יכניסו מסיים אלה השנה?

י. רוקח:

מס רכוש עירוני נקבע בתקציב שעבר
ל-1,850,000 ל"י, השנה - 2,400,000 ל"י.
מס רכוש חקלאי נקבע בתקציב שעבר 300,000 ל"י, השנה - 350,000 ל"י.

היו"ר י. גורני:

אני חוזר על הצעתי מפעמים קודמות: להעביר
מסים אלה למועצות המקומיות. עכשיו ישנן שתי
הערכות, שתי גביות, ואם אדם רוצה לערער - עליו לערער לעמיתים. כאשר נגיע לדיון
על היחסים בין השלטון המרכזי והשלטון המקומי - אציע בקשר עם זה הצעות מפורטות.

י. רוקח:

בענין זה אני תוסך בדעתו של מר רוקח.

היו"ר י. גורני:

אני רוצה לשאול את הממשלה: מה היא ההצדקה
כיום למס זה בכלל? מס זה הוא ירושה מימי
השלטון התורכי, כאשר לא היה עוד מס-הכנסה ומסים אחרים. הן גם מס זה נגבה בעצם
מהכנסה. נוסף לכך משלם בעל הרכוש מס עירוני לעיריה, הוא משלם מס-הכנסה כמו
כולם, ונוסף לכך את הארנונה - אם כי זו איננה מס. בשאלת השאלה: האם מס זה
הוא מוצדק והגזונוני? הרי הסכום שנקבע ממס הרכוש החקלאי - 350,000 ל"י - הוא
פעוט ביותר, והאם לא כדאי היה להגדיל את מס העירוני לעירויות ולכטל מס זה?

ח. אריאלי:

פעם החליטו שעל בתים חדשים אין גובים מס
רכוש עירוני. האם מקיימים החלטה זו?

י. רוקח:

בזמן המנדט היו שחרורים מסים זה במשך 3 שנים.
אחר כך ביטלו אותם. אז היה סכום מסויים של הכנסה מבית משוחרר מהמס - אז זה
היה 18 ל"י. הכוונה היתה בעיקר לבטל שיכונים מהמס. אאאאאאאאאא מה קרה עם שחרורים
אלה?

האם אין האפרט עולה יותר מההכנסות המתקבלות?
ישנה דיספרופורציה בין הסכום שמקבלים ובין מיליוני הדולרים המעובדים שמשלמים
עליהם את המס.

ד"ר ברגמן:

בנוגע למס הרכוש החקלאי - כמו מס הרכוש
העירוני - אנו משתדלים למצוא את הצורה
הזולה ביותר. באופן יחסי מכניס המס סכומים קטנים, אולם אז יש שתי אפשרויות:
או להגדיל בהרבה את השיעור, כפי שהגדילה זאת הממשלה המנדטורית, פי ארבע, או
שהממשלה תעביר את המס למועצות האזוריות על חשבון ההענקה להן. בלאו הכי עליהן
לפתח את המנגנון הפיסקלי שלהן. צריכה להיות לפחות הערכה משותפת בכל הארץ בין
הממשלה והרשויות האזוריות. עד עכשיו היתה הצדקה להפרדה בגלל ההפרש שבין ההערכה
של הדייר דרך המס העירוני. אבל עכשיו, היות ועברו בלאו הכי להערכה נפרדת בשביל
הדייר ובעל-הבית, אפשר להעביר את ההערכה העירונית והממשלתית לקופה אחת, ואני
סקווה שתוך שבועות אחדים נקבל לכך אישור מאת הכנסת. אנו לא נעסוד על גביה מצד
הממשלה. לא חשוב אם החסכון יהיה בקופת הממשלה או בקופת הרשויות המקומיות. בתקציב
האחרון ההפרדה לא היתה כל-כך דחופה. לדעתי אי-אפשר היום ליותר על המס הזה.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
19.3.52

ד"ר ברגמן:

מחירי התוצרת החקלאית לא ירדו אם נבטל את המס הזה, וכן לא ירדו מחירי הדיירות. ההצדקה התיאורטית היא פשוטה: בארץ הזאת המעמסה של המסים חזקה יותר על האקטיבה של האוכלוסייה. מי שמרויח בשנה אחת 5,000 ל"י ובשנה השניה 1,000 ל"י - משלם יותר מזה שמרויח במשך שתי שנים אותו סכום. ההכנסה במקור לא תפתור את השאלה הזאת.

י. פורדר:

ישנה תופעה שכמה מועצות דורשות בעד מגדשים מס של כ-50%. לדעתי זה בלתי רצוי. אי אפשר שכל מועצה תדרוש מס ככל העולה על רוחה. לדעתי צריכה הממשלה לקבוע את הגבול המכסימלי של האחוז שאפשר לגבות. אני שואל: האם ישנו מכסימום כזה?

ח. אריאב:

ד"ר ברגמן לא נתן לי אצא תשובה ישירה לשאלתי. אני שאלתי: האם ישנה הצדקה וישנו הגיון במס זה. ברור שהכוונה היא להשיג כסף באמצעותו.

שאלה נוספת: אנו עוסקים בבעל-בית, חקלאי ובעל-תעשייה. בעל-הבית והחקלאי משלמים מס נוסף בצורת מס הרכוש העירוני או החקלאי. האם בעל התעשייה משלם מס נוסף כלשהו אצא בצורת "מס רכוש תעשייתי"? אם גם הפעם לא אקבל תשובה מספקת - אציע למחוק את הסעיפים של המס הזה מהתקציב. את הכסף, אצא במסו מס זה, אפשר יהיה לכסות על ידי הוספות בסעיפים שונים.

י. בדר:

ישנו צדק בדרישה לביטול המס הזה, אולם לא כדאי לעשות אצא בזמן שממציאים מדי פעם בפעם מסים חדשים ומעלים את השערי מס של המסים. אשר למס עצמו - מס עירוני וחקלאי הוא בזבוז גדול. יש לבטל כליל את הוורקו הממשלתי ולהוסיף שער מתאים לוורקו העירוני. בכדי לגבות 10 ל"י מאדם אין צורך ביותר פקידים מאשר לגבות ממנו 5 ל"י. אין אצא שאלה של הקופה שתרויח מזה - שתי הקופות, גם העירונית וגם הממשלתית הן קופות המדינה. את המס החקלאי אפשר להעלות על ידי הטלת ההוצאות על הצרכן. הגביה של היום נעשית בעיקר בשביל לשמור על אקטואליות הרישום. הסכום שנגבה מס זה הוא פיקציה. לכן אני מציע להעלות פי 4 את המס החקלאי - וזה יהיה לטובת כולנו וגם לטובת החקלאות. היינו יכולים לחסוך הרבה בסנגנון על ידי כך.

הינ"ר י. גורני:

הד"ר ברגמן העלה אפשרות של העלאה והעברה למועצות האזוריות. שתי האפשרויות אינן נראות בעיני. כל העלאה במס זה אינה עוסדת בהתאם למדיניות המוצהרת של הממשלה לעודד את החקלאות. ייתכן שלא כדאי לגבות סכום של 300,000 ל"י, אולם אינני חושב שכל כך פשוט לבטל את המס הזה על ידי כך שנטיל תיכף מסים אחרים.

מר זגני:

השאלה הזאת בידונה בוועדת השרים שדנה בענין התקציב. הסיכום היה: להשאיר זאת לעת עתה עד שתסודר בעיית היחסים הכספיים בין השלטון המרכזי והמקומי - מלבד העובדה שמנגנון הגביה יהיה משותף.

ד"ר ברגמן:

אשר לשאלתו של הד"ר פורדר: אינני חושב שיש

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
19.3.52

ד"ר ברגמן:

הגבלה כלשהי בחוק על אחוז המס, אולם ההגבלה היא למעשה בידי משרד הפנים, היכול לטרב לתת אישור למס גבוה מדי.

ח. אריאב:

בפתח-תקוה ובבני-ברק ישנם מגרשים שהשטח עליהם מסים של 20 ל"י לדונם. שר הפנים אמר בענין זה: אני רק יכול להשפיע בענין זה, אולם אין לי סמכות חוקית.

ד"ר ברגמן:

לכל עיריה יש מידת-מה של חופש, ואין שר יכול להתערב בכל עניניה הפנימיים של כל מועצה מקומית, ולהעריך כל מגרש. על ההערכה יכול לבוא ערעור. ישנם בעלי בתים שכל הכנסתם משכר-הדירה, אולם אין להביא כאן את השאלה: מה צריך להיות שכר-הדירה. זוהי שאלה פרינציפיונית שאין לערב אותה כאן. כאן אני מבקש רק לשקול: האם אפשר לגבות 2,400,000 ל"י או לא?

ח. אריאב:

בזמן המנדט יכול היה מושל המחוז לבטל מס על נכס מסויים אם ראה זאת לכבון. אפשר להנהיג זאת גם כאן בנוגע לגביית מס מבתי מסויים שאין להם הכנסה. כי ישנם בתים ששכר-הדירה שלהם מוקפא מ-1941.

ד"ר ברגמן:

המס הגרוע ביותר טוב יותר מאינפלציה. מס מיושן יש בו תמיד מעיפים המזיקים למישהו, אולם צריך להתחשב בכל הגורמים.

לא כל-כך פשוט להגיד 4 נבטל פגגון זה - וילכו האנשים הביתה. עד היום לקחנו 2% מהכסף להוצאות הגביה - היום ההוצאות הן למעלה מ-7%. לא כל כך פשוט לפתור הכל על ידי פיטורי פקידים והפסקת הגביה. אני מקווה שנמצא את הדרך - אולם זה דורש הכנס, וראשית כל: החלטה.

היו"ר י. גורי:

אם חבר הכנסת אריאב חושב שבענין המסים ממגרשים ישגה שיטה - יש צורך לדבר על כך בכנסת ולבטל את החוק. אולם יש לזכור, שאם מגבילים את העיריה בגובה אחוזים, מהא שלא תוכל לעשות על ידי אחוז גבוה תעשה על ידי הערכה גבוהה.

אנו עוברים לבולי הכנסה. במקום 1,700,000 ל"י - 3,000,000 ל"י. כ-2,250,000 יבואו ממס-שעשועים ו-750,000 ל"י מבולים אחרים.

לגבי

בתיקי ישנם שני מכתבים מהד"ר צאצא אל הד"ר ברגמן על ביטול השחרורים ממס בולים לתיאטרונים:

15 חודשים עברו מיום שהוכנסה לכנסת הראשונה הצעת חוק ביטול האפשרות של שחרור התיאטרונים ממס בולים, ולמרות שעברה את הקריאה הראשונה בכנסת - לא התקדם הדבר.

ממספר קטן של מוסדות אמנותיים שנהנו משחרור, הגענו ל-19 מוסדות, שאת מספר מבקריהם אפשר להעריך ב-1,600,000 לשנה לפחות.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
19.3.52

הי"ר י. גורי:

מוסדות מסויימים, כגון התזמורת ואחרים, נותנים את שמם לסידור רסיטלים והופעות אורחים, והאחרונים אינם משלמים מס בולים, בשעה שמחיר הכרטיס בהופעות אלה הוא 2- עד 5 ל"י.
קורה שמוסד אמנותי הופך אימפרסריו ללהקה זרה או לאמן מחוץ-לארץ, ומנסה לא לשלם מס בולים עבור הופעות אלו.

תיאטרון "המטאטא", שבזמנו קיבל שחרור ממס בולים, התרוקן משחקניו. תיאטרון "לי-לה-לו" מכר את שמו וזכותו, כנראה, לקבוצה שלא היה לה כמעט קשר אמנותי או הנהלתי עם האגודה שקיבלה את השחרור על ידי המלצת משרד החינוך.
אין משרד החינוך מקפיד בנתינת ההמלצות, וקבוצות המקבלות את האישור מתפרקות עוד לפני שהן מצליחות להיות ידועות לקהל. אינני מעיר שהרמה האמנותית היא לעתים מסופקת ביותר.

לפיכך הנני מציע:

- א. לבטל בסוף דצמבר 1951 את השחרורים שניתנו עד כה;
- ב. לשנות את המס הסוקטן לטובת ~~א~~ להקות אמנותיות מוכרות, שעליהן ימליץ שר החינוך ולמעמיון על 10% ממחיר הנסו של הכרטיס, בפרט כשהמחירים גבוהים למדי ואין המס הזה יכול לפגוע בג"ל;
- ג. להשאיר את המס הסוקטן הקיים ביחס ליתר ההצגות, היות ומס זה מופנה לאמנים שאינם בכללים בתוך להקות אמנותיות המוכרות על ידי שר החינוך, ובעיקר לאמנים זרים או להקות שאינן אמנותיות ולא רצויות מבחינת הטעם הטוב ותרבות העם.
- ד. להנהיג בדיוק את המונח "מוסד צדקה" ולכלול בו רק מוסדות לעזרה סוציאלית מובהקים בהתחייבות של הוכחה שלפחות 75% מההכנסה ברוטו תישאר למטרה, צאצאית על אלה לשלם מס מלא כחוק.
- ה. לחייב את משרד המעד לבדוק את הוצאת הכספים של מוסדות אלה, בכדי להורווח אם לא הועברו למטרות שאיף להן קשר עם עבודה סוציאלית (בשטח זה קיימת מעילה באמון שהאוצר נותן למוסדות מסויימים המעבירים את ~~א~~ הכספים למטרות שלגמרי אינן סוציאליות, לשעשוע עצמי של החברים או הסוואה לאמנים שיקבלו הכנסות ללא מס בולים וללא תשלום מס הכנסה).

אני מתקשה במילוי תפקידי כממונה על מס הבולים, בראותי את ההברחות הנעשות על ידי מוסדות מהסוגים הנ"ל, ואיני מבין מדוע אין לשנות את המצב הזה, למרות פניותי המרובות בנידון. אינני חוזר על כך שמפאת הליקויים בחוק אין כל אפשרות משפטית למנוע עבירות והברחות גם מסוג שעשועים אחרים שנתי המשפט או פרקליטי המחוז אינם עוזרים לי אולם אני מבקש להחליט אחת לתמיד אם יש מקום לשנותם באופן יסודי או לא - היות ובלי חוק מתאים התפקיד שאני ממלא אינו מיותר וחסר טעם.

היות ועד כה לא מצאתי אופן קשבת אצלך ביחס לבעיות הנ"ל, הנני לבקשן שבמקרה ואינך מסכים לשינוי ביחס משרד האוצר לבעיות שנבעתי בהן - להעביר את מכתבי לשר האוצר, להחלטה.

לתשובתך הנני מחכה.

המכתב השני הוא מתאחדות בעלי הקולנוע

בישראל.

חוק לתיקון מס בולים תשי"א - 1950.
הננו ~~א~~ מתכבדים בזה לפנות לכה"ב בענין החוק הנ"ל, שאם כי עבר בכנסת בקריאה ראשונה עוד ביום 16 בינואר 1951 והועבר לוועדה משותפת של ועדת הכספים והוועדה לחינוך ולתרבות, הוא לא אושר באופן סופי עד היום הזה. (החוק נתפרסם בחוברת הצעת חוק מס. 53, מיום 5.10.50 ע' 2).

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
19.3.52

היו"ר י. גוררי: עלינו להדגיש במיוחד את סעיף 4 בחוק הנ"ל, לפי ניתנת לשר האוצר הסמכות להחליט את גובה מס הבולים על כרטיסי-כניסה לשעשועים בכל האיזורים. עד עתה, סמכות זו היתה מוגבלת בשביל האיזורים בעירוניים בלבד ונוצר מצב, שמס הבולים בתל-אביב וביתר הערים הוא נמוך מזה הנהוג במקומות כמו זכרון-יעקב, כרכור, מגדיאל, באר-יעקב וכל האיזור החקלאי.

דוקא תושבי האיזורים האלה, אנשים העובדים בחקלאות, נאלצים לשלם בעד כרטיסים מחירים העולים על אלה הנהוגים בערים הגדולות.

היות ולאחר מ"מ ממושך הגענו להסדר עם משרד האוצר, משרד הפנים והרשויות המקומיות על שיטת מסים! אנו מבקשים מכ"ל להקדיש תשומת לב לכך, שהחוק הנ"ל יתקבל על ידי הכנסת, בכדי שההסדר יקיף גם את האיזור החקלאי וישים קץ לקיפוח, שהיה מנת חלקם בשטח זה.

בכבוד רב,

גרשון סטרוסטה - יו"ר יצחק ילין - מזכיר כללי

אגב הדיון במס הבולים ראוי היה להביא לידיעת חברי הוועדה את תכ"ן המכתבים הנ"ל.

י. רומה:

יש כאן שתי סמכויות מוזרות מאד: השלטון המקומי והמרכזי. בענין זה ישנה אחידות דעות בין כל המפלגות ברשויות המקומיות כיום. מקבלות הרשויות המקומיות רק 50% מן המס, שמזה מורידים חצי לטובת כלל הרשויות המקומיות, אם כי אינני יודע מה ענין לזכרון-יעקב ליהנות ממס-השעשועים שגובה עיריית תל-אביב. אני מוחה נגד העובדה שמזמינים אמנים מפוקפקים שונים מחו"ל, צאצא ומשלמים להם סכומים עצומים, בעוד שאין מעוררים די אמנים מקומיים. זה גורם למדינה הפסד, וגם מבחינת אמנות אין זה עומד תמיד על הגובה. יש להכניס בענין זה סדר שונה לגמרי.

היו"ר י. גוררי:

אנו מפסיקים עכשיו את הדיון בתקציב. שר המסחר והתעשייה שלח אלינו את הד"ר גורדין ממשרדו שיתן לנו הסברים בנוגע למחירים העתידיים לעלות של ~~החשמה~~ לפי ההודעה שמסרנו לשר בהתאם להחלטתנו.

ד"ר גורדין:

מחיר החשמל מורכב משני חלקים: המחיר הנקבע לחשמל מזמן לזמן; תוספת הדלק שגם אותה קובעים מפעם לפעם. כרגע אינני מדבר על העלאת מחירי החשמל בכללם, אלא על תוספת הדלק. תוספת זו נקבעה בפעם האחרונה בנובמבר בשביל שתי חברות חשמל אינני יכול כרגע לתת את כל המספרים, אולם לפי החישובים, צא עכשיו/צאצא/חברת החשמל הירושלמית 13 פרוטה לקילוואט-שעה במקום 3.60 שהיתה גובה תגובה עד עכשיו, וחברת החשמל הא"י תגבה עכשיו 11 פרוטה לקילוואט-שעה במקום 3 פרוטות. ההפרש הזה בין 3 ו-3.60 פרוטה נובע מהכנסת הגנרטורים החדשים המקמצים דלק.

ההרכב הגדול הזה בתוספת הדלק מורכב מ-3 חלקים: התייקרות ההובלה בחו"ל; ביטול הסובסידיות; השער החדש של הל"י. מה יהיה גורל הדיון עכשיו על מחיר הדלק עצמו - זאת אינני יודע ברגע זה.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
19.3.52

נוסף על 3 הגורמים שהזכרת, האם מחירי הדלק עצמם עלו בחו"ל?

ח. אריאב:

על זאת אין לי כל אינפורמציה.

ד"ר גוברנין:

ח. אריאב:
בזמנו אמרו לנו מה היא הסיבה שמחשבים את תוספת הדלק לחוד ומחיר החשמל לחוד: כדי שלא יהיה צורך להעלות את מחיר החשמל בכל פעם שישנה תוספת במחיר הדלק. אלא אמרו שישנה קרן מיוחדת לכך. אולם אם מעלים עכשיו לעתים קרובות כל-כך את מחירי הדלק - האם אין מקום לבטל הפרדה זאת?

ד"ר גוברנין:
אני אינני משתתף בוועדה הקובעת את התוספת, אבל אני יודע שמזמן התייקרות הדלק ועד שקובעים את תוספת הדלק לחשמל - עוברים 3-6 חודשים. התוספת תיכנס לתקפה כעת ב-28.3.52.

ב. שרי:
האם צודק הוא שהמחירים ייכנסו לתקפם מתקופה שלפני חדשים, בעוד ~~אנחנו~~ שתאריכי שינויי המחירים הם מאוחרים יותר?

י. ברר:
הקרן הזאת של תוספת לא נוצרה כדי שהחברות ירויחו ממנה או יפסידו ממנה אלא סכומים כלשהם. השאלה היא אם אפשר להטיל את ההפרש הזה של 200% במידה שווה על כל סוגי צרכני החשמל כפי שהיה נהוג עד עכשיו. מחיר הדלק לפי שעה לא יעלה - תעלה תוספת הדלק. לגבי השימוש בבית לא תהווה העלאה זאת תוספת ניכרת, כי שם המחיר הוא בלאגם הכי גבוה, אולם בהשקעה או בחקלאות - אם התוספת תהיה אותה תוספת כמו בחשמל לשימוש-בית - תהיה אצ ההעלאה מורגשת הרבה יותר. האם אין צורך לעשות דיפרנציאציה בתוספת הדלק כפי שהיתה עד עכשיו?

ד"ר גוברנין:
שני זכיונות חשמל קובעים שאפשר להגדיל את מחירי החשמל משני טעמים: א) מטעמים כלכליים, אם ישנו פחד שערך המטבע ירד. במעיקף זה ישנו מעיקף קבוע בלי תוספות. במעיקף אחר ישנו מחיר המשתנה מדי פעם בפעם. מאז 1948 המצב הוא כזה שהוחלט להרשות לשתי חברות חשמל להנהיג מחיר משתנה - המחיר החשמל ותוספת הדלק. ההבדל במחיר בין חברת החשמל הא"י והירושלמית הוא בגלל הוצאות ההובלה. תוספת הדלק עלתה עד עתה בפרוטות או בחצאי-פרוטות. על ידי הגורמים שהזכרתי יש צורך להגדיל תוספת זו, עכשיו יותר.

יכול להיות שעקב ההגדלה הזאת יהיה צורך להגדיל גם את המחיר של החשמל, כי תהיה טענה: הפועלים מקבלים שכר עבודה יותר גבוה וכדומה. על זה אינך אנו מדברים כרגע. עכשיו אנו דנים אך ורק בענין תוספת הדלק.

ענין תוספת הדלק הוא דחוף, כי אם חברות החשמל לא יקבלו החלטה עד 28.3.52 - יגרום להן הדבר הפסדים גדולים כי מאז ההכרזה על המדיניות הכלכלית החדשה הם משלמים בעד הדלק כבר את המחירים הגבוהים.

א.ב.

ישיבת ועדת הכספים
29.3.52

כיצד תתבטא ההעלאה במחיר של סוגי חשמל
שונים למצרכים שונים? באיזה מידה יתערער

ק. לונ:

היחס בין הסוגים השונים?

העליה תהיה שווה, על כל קילוטר שלמו 11
פרוסה במקום 3.

ד"ר גונרין:

אינני חושב שאנו יכולים לסרב לדרישה זו.
מכל מקום, תפקידה של ועדת הכספים בענין

הינ"ר י. גורני:

זה הוא רק תפקיד מייעץ ולא מחליט.

י. בדר:

אני מציע להחליט שעד כמה שהעלאה קשורה
בהובלה ובביטול הסובסידיות - זה ייכנס

לתוספת היוקר. עד כמה שזה קשור בעליית השער - אנו מציעים שהאוצר יחשב
אא זאת וייכניס את ההפרש לתעריף קבוע ולא לתוספת היוקר, ויעשה זאת במסגרת
פרופרציונלית לכל סוגי המחירים של החשמל. יש לי הרושם שהתוספת הזאת כפי
שהוצעה היתה מכפילה את המחיר של הזרם להשקאה.

הינ"ר י. גורני:

אני מציע להגיד: "הוועדה רשמה לפנייה את
ההודעה, שמעה את הביאורים - ועוברת לשאלות

אחרות".

מחר בשעה 11.00 נבקש את ה'ה וילנסון
וקוזלוב לבוא לפנינו ולמסור לנו אינפורמציה יותר מדוייקת.

בענין דירוג עובדי הכנסת ברצוני להודיע
לחברי הוועדה שוועדת המסנה לעניני משכורות החליטה החלטה המבטלת את החלטתה
הקודמת שהוצאה לפני הוועדה. בהחלטה החדשה קובעת ועדת המסנה שדרשתו של מזכיר
הכנסת תהיה 1, ודרגתם של שני סגני מזכיר הכנסת ושל מזכיר יו"ר הכנסת תהיה 2.

בנוגע לדמי ייצוג הוחלט לנהוג כפי

שינהגו במשרדי הממשלה.

הרחלט: לאשר את המלצות ועדת המסנה.

לפני מונח מכתב מהמנהל הכללי של משרד

האוצר, אצאצ הכותב:

"אנו מבקשים את אישורה של ועדת הכספים
למתן ערבות סמלתית להלוואה בנקאית שתינתן על ידי בנק עותוסן בע"מ תל-אביב,
לחברת "סוצרי-אבן" בע"מ בסכום של 75,000 ל"י (שבעים וחמשה אלף לירות), וכן
על ידי הבנק הלאומי לישראל בע"מ ע"ס 50,000.- (חמשים אלף) ל"י למטרת הרחבת
המפעל והייצור.

ההלוואה תינתן לתקופה שלא תעלה על שנה

אחת וברבית עד 7%.

המפעל הנ"ל טרם קיבל ערבות סמלתית להלוואה

כלשהי.

למכתב מצורפת הסברה בזו הלשון:

"בקשר לערבות לחברת "סוצרי-אבן" הנני

להוסיף פרטים אלה:

1. המפעל עומד עתה להתחיל בייצור, מאחר

שהושקע הון רב מחו"ל. הייצור בחלקו - חסרי בנין, ובחלקו הקטן יותר - שיט

א.נ.

ישיבת ועדת הכספים
19.3.52

היו"ר י. גורי:

ליצוא. בעלי המפעל השקיעו באגרות מלווה העצמאות סכום העולה פי שלשה על הסכום שהם מבקשים כערבות.

2. המפעל נמצא באזור הספר בשטח לוד-רמלה, נמקום איסטרגי. האוצר הכריח את בעלי המפעל לפעול בשטח זה.

אנו מעמידים זאת מחר לסדר-היום. את הפרטים נשמע מחר.

קיבלתי מכתב מהנציגות הארצית של הורי הסטודנטים לומדי חוץ, חתום: ענר הדני:

"אאאאאאאאא כמחאה על החלטת ועדת השרים האחרונה ובחרדה לשאלת הסטודנטים בכלל ולקיומם מיר החליטה הנציגות הארצית של הורי הסטודנטים לומדי חוץ להגיש את התפטרותה לאסיפת ההורים הכללית. מבקש את המזכיר לקבל אאאא אינפורמציה נוספת על ההחלטה האחרונה של ועדת השרים, ואז נראה אם יש אאאא לקיים דיון נוסף.

הישיבה סבורה.

(הישיבה נגולה בשעה 11.15)